

Amerikalý türkleriň taryhy

Category: Kitapcy,Sözler,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Amerikalý türkleriň taryhy AMERİKA'DAKİ TÜRKLERİN TARİHİ

16. yüzyılda, Osmanlı İmparatorluğu'nun büyüklüğü ve gücü zirveye ulaşmıştı. Fatih Sultan Mehmed'in 1453'de İstanbul'u fethinden sonra, Osmanlı hem karada hem denizde hızla genişlemeye devam etti. İslamiyette kutsal olan Mekke ve Medine'yi korumaktan doğan itibarı kazanmak için, Osmanlı güneye ve doğuya doğru Arabistan ve İran üzerine yürüdü. İstanbul'un fethi Avrupa kapılarını açtığından, aynı zamanda Osmanlı batıya Balkanlara doğru ilerledi. 1400 lerin sonlarına doğru Bahriyesini kuran Osmanlı, çok geçmeden denizcilikle uğraşan İtalyan şehir-eyaletleri ile de çatışmaya başladı. Böylece 15. yüzyılın başında Osmanlı Doğu Akdeniz'de en güçlü kuvvet olarak belirdi. Bu başarılar, Osmanlı Bahriyesinin Kızıldeniz'e ve Hint Okyanusu'na girmesine yol açması ile, Avrupalıların doğu ticaret yollarını tehlikeye düşürdü ve Osmanlı'yı Portekiz'le çatışmaya başlattı.

Osmanlı'nın genişlemesine karşılık, Avrupalı devletler kuvvet dengesi yaratmak için ittifak etmeye gayret ettiler. Fakat, Papa'nın İstanbul'un fethine tepki olarak Türklere karşı kutsal savaşa çağırmasına rağmen, Avrupa devletleri kendi siyasi ve iktisadi çıkarları yüzünden birleşmiş karşı bir kuvvet kuramadılar. Onun yerine Avrupa devletleri ayrı ayrı Osmanlı'ya karşı mücadele ettiler, şöyle ki: Hapsburgler ile Balkanlarda, ve Portekiz ve Venedik ile Akdeniz'de ve Kızıldeniz'de savaştı. Avrupalıların esas endişesi ticaret olmasından dolayı, Hindistan'a giden yeni ticaret yolları aramak ve ticaret ortakları bulmak amacıyla "Keşif Seferleri" yapmaya başladılar. Bu başarılı seferler Portekizlilerin Cape of Good Hope (Umit Burnu) etrafından giden bir ticaret yolu bulmasına ve Christopher Columbus'un 1492'de Amerika'yı keşfetmesine yol açtı.

Osmanlı Padişah'larının 'Keşif Seferleri'yle ilgilenmesine ve Avrupadaki gelişmeleri takip etmesine rağmen,[1] İmparatorluk olarak Avrupalıların yaptığı gibi Amerika'yı sömürgeleştirmek ve ticari ilişkiler kurmak gibi planları yoktu. O zamanlarda Osmanlı dünyadaki en zengin devlet idi, ve bir Osmanlı vatandaşının ailesini, arkadaşlarını, ve refahı bırakıp, gidip Amerika'da çabalamaya ihtiyacı yoktu. Üstelik, Osmanlı ticari ve askeri faaliyetlerin çoğu Kuzey Afrika, Akdeniz, ve Orta Doğu bölgelerinde odaklaşmıştı.[2] Fakat bu demek değildir ki Osmanlılar Amerika'ya hiç gitmedi. Herhangi bir Avrupalı gibi, para vererek Amerika'ya seyahat etmek mümkündü. Örneğin, Süryanili papaz Hanna al-Mawsuli bir İngiliz gemisiyle yaptığı Amerika seyahetini 1668 den 1683 senesine kadar sefer defterine kaydetti ve yazdıkları daha sonradan 1906 da yayınlandı.[3] Ve North Carolina Arsa Patentlerine ve Tahsisat kayıtlarına göre, 1635 gibi erken tarihlerde bile bazı Türkler işçi olarak Amerika'daki sömürgelere getirilmiştir.[4] Böylece, Amerika ile Avrupa arasında, Avrupa ile Kuzey Afrika arasında, ve Kuzey Afrika ile Orta Doğu arasında gelişen ticaret bireylerin karışmasına imkan sağladı.

Fakat Amerika'ya gelen her Osmanlı isteyerek gelmedi. Deniz savaşında veya kuşatma sırasında tutuklanan bazı Osmanlı denizcilerin, askerlerin, ve yerel şehir halkın ya Osmanlı'ya geri verilmesine veya Avrupalı tutsaklarla değiştirilmesine rağmen, çoğu kez Osmanlı vatandaşı tutsaklar kadırga esirleri olarak satıldılar. Esir düşenler Amerika'ya olan seferlerde ağır işlerde kullanıldılar. Anavatana dönüp dönemeyecekleri tamamen şansa bağlıydı. Örneğin, 1585-1586 süresince Sir Francis Drake, Amerika'daki İspanyol yörelerine yaptığı baskınlarda, bir kaç yüz Türk, Kızılderili ve zenci tutsağı özgürlüğüne kavuşturdu ve onlarla birlikte İngiliz sömürgesi olan Roanoke'a doğru deniz yolculuğuna çıktı.

İleri sürülen bir fikre göre, Drake sömürgeyi kuvvetlendirmek için bu değişik insanları birlikte götürdü ve yanına aldığı Türklere Osmanlı İmparatorluğu'na hür olarak iade

edileceklerine dair söz verdi.[5] Fakat, Roanoke'dayken şiddetli bir fırtına bir kaç gemisini batırdı ve ardından hiç birinin kıyıya yüzüp yüzemediği bilinmiyor. Sadece Drake'in İngiltere'ye döndüğünde yüz Türk'ü de beraber getirdiği ve bunlardan çoğunun Osmanlı İmparatorluğu'na geri döndüğü biliniyor. Şunuda belirtiyim ki, o zamanlar her Osmanlı vatandaşına "Türk" deniliyordu. Drake'in getirdiği Türkler Osmanlı İmparatorluğu'nun her hangi bir yerinden veya herhangi bir etnikten gelmiş olabilir. Örneğin, Türk, Türkmen, Arap, Berber, Slav, veya Yunan.

Ne yolla gelmiş olsalar da, 16.-18. yüzyıllarda Amerika'ya gelen Osmanlı soyundan olanların izleri bugün hâlâ görülmektedir. Mesela, South Carolina'da Sumter ilçesi "Türkleri" 1780 civarında Kuzey Afrika'dan Amerika'ya gelen Arap kökenli Joseph Benenhaly'nin (Yusuf Ben Ali) torunları olduklarını iddia ediyorlar. Ve 1990'larda yeni yapılan araştırmalar Meluncanların atalarının Türk olabileceğini gösteriyor.

Meluncanlar

Meluncanlar doğu Kentucky, Güneybatı Virginia, doğu Tennessee ve Güney West Virginia eyaletlerinde yoğunlaşmış karışık-etnik toplumdur. Meluncanların ilk ne zaman tanındığı veya Amerika'ya geldiği bilinmiyor, fakat Meluncanların Avrupalı Anglosakson göçmenlerle karşılaşmasının ilk kaydı 1774'de Tennessee Valisi John Sevier tarafından yapıldı. Meluncanlar kendilerinin Portekiz veya Türk kökenli olduklarını iddia etmelerine rağmen, uzun zaman 'kökeni belirsiz' veya Beyaz/KızılDerili/zenci karışımı olarak tanımlandılar. Onların ten renkleri daha koyu olduğundan, Amerikan nüfus sayımını yapanlar, Meluncanları beyaz olarak sınıflandırmayı reddettiler ve onun yerine "free persons of color" (hür olan beyaz ile zenci melezi kimse) olarak kaydetttiler.

Meluncanların "hür olan Beyaz ile Zenci melezi kimse" olarak sınıflandırılması kimlik ve köken meselelerinden daha önemli

problemler doğurdu: kanunen sadece beyazlar oy kullanabiliyordu, devlet okullarına gidebiliyordu, ve arsa sahibi olabiliyordu; Zenci karışımı insanlar bunlardan hiç birini yapamıyordu. Bundan dolayı, bir çok Meluncan ailelerin arsaları ellerinden alındı ve çocuklarının beyazların gittiği okullara gitmeleri önlendi. Bazıları da sürgün edilen Kızılderili kabilelerin kaderini paylaştılar: Bazı Meluncan aileleri 1834'de Cherokee Kızılderililerle birlikte Oklahoma'ya taşınmaya mecbur edildi. Bu zorunlu taşınma şimdi "Trail of Tears" (Gözyaşları İzi) olarak biliniyor. Amerika'daki İç Savaş sırasında "Melungeon Marauders" (Meluncan Yağmacılar) adıyla bilinen çeteyi kurarak, topraklarını alanlara karşı intikam almak istediler, fakat bu hareketleri savaştan sonra kendilerine karşı daha büyük ayırım gösterilmesine sebep oldu. Bu ayırım 20. yüzyıla kadar devam etti. Ancak, 1960'larda Amerikan Vatandaşlık Hakları Hareketi'nin başarılı olmasıyla, kanunen Birleşmiş Milletler'de ten rengine göre ayırım yapmak yasaklandı ve böylelikle ayrımcılık yok olmaya başladı.

Yanlışlıkla "Beyaz ile Zenci melezi" olarak sınıflandırılmayı önlemek için, Meluncanlar mümkün olduğu kadar nüfus sayımını yapanlardan sakındılar ve gerçek kökenlerini gizlediler. Ten renklerinin koyulaşmaması için ebeveynler çocuklarını yazın sıcağında dahi uzun kollu giysiler kullandırdılar. Beyaz Amerikalıların onları aşağılamaması için, Meluncanlar fotoğraflarını ve ailevi kayıtlarını yakarak ve geçmişteki kendilerine olan kötü davranışları inkar ederek, kökenlerini gizlemeye çalıştılar. Bundan dolayı, Meluncan kökenli olarak bilinen Amerikalıların hakiki sayısı bilinmiyor. Doğrusu, bazı Amerikalılar gerçek soylarını bile bilmeden kendilerinin Anglosakson olduğuna da inanıyorlar.

Zamanla Meluncanların soyları, soyağaçları, ve aile geçmişleri hakkındaki araştırmalar artıyor. Birçok delil gösteriyor ki, Meluncanlara Beyaz/Kızılderili/Zenci karışımı demek yanlıştır ve Meluncanların ilk iddialarındaki gibi, Portekiz[6] ve Türk

kökenli oldukları da doğru olabilir. Sadece, bazı Meluncanlar sonradan kızılderililerle ve belki bazı zencilerle karıştı.

Osmanlı'dan bir grup insanın Amerika'ya geldiğini gösteren tarihsel deliller yanında, Meluncanların Akdeniz ve Osmanlı ile bağlantılarını gösteren önemli miktarda dilbilimi, kültürel, tıbbi, ve genetik delillerde vardır. Dil bilimi ve kültürel özelliklerdeki benzerlik örnekleri çok fazla olduğundan, aşağıda sadece bir kaç örnek verilmiştir:

Allegheny, Amerika'nın doğusunda bulunan sıradadır. İsmi "Allah geniş"den gelmiş olabilir;

Alabama, Amerika'nın güneyinde bir eyalettir. İsmi "Allah bama"dan gelmiş olabilir;

Arkansas, Amerika'nın güneyinde bir eyalettir. İsmi "Ar Kan Sah"dan gelmiş olabilir;

Choctow, bir Kızılderili aşiret ismidir. İsmi "Çok Dal"dan gelmiş olabilir;

Kentucky, Amerika'nın orta-batısında olan bir eyalettir. İsmi "Kan Tok" dan gelmiş olabilir;

Niagara, Amerika-Kanada sınırında olan bir şelaledir. İsmi "Ne Yaygara"dan gelmiş olabilir;

Pamunkey, bir Kızılderili aşiretin ismidir. İsmi "Pamuk İyi"den gelmiş olabilir. Eğer Pamunkey Kızılderililerinin iyi pamuğu olan bir bölgede yaşadıkları düşünülürse, ismin uygunluğu bellidir.

"Meluncan" sözcüğü bile Türkçe veya Arapçadan gelmiş olabilir. Türkçede "melun can" ve Arapçada "melun jinn" "lanetlenmiş ruh" anlamına gelir. Üstelik, bazı Meluncanların adları açıkça İngilizceleştirilmiş Türk isimleridir veya Anadolu'daki bir yerin adıdır. Örneğin, Danize (Deniz'den), Vardeman (Var Duman'dan), Ollie (Ali'den), ve Adana (Türkiye'nin güneyinde bir şehrin adından). Bir çok Meluncanların İngiliz veya İrlandalı soyad taşımaları onların Türk olabilmeleri ihtimalini azaltmıyor, çünkü o zamanlarda Türkler soyadı taşımıyorlardı. O zamanlarda Meluncanlara gösterilen ayırım göz önüne alınırsa, Meluncanların beyaz görülebilmek için İngiliz

veya Batı Avrupalı soyadları almaları doğaldı. Nihayet, Meluncanların ve Türklerin ortak bir davranışı da, "hayır" demek için kafalarını biraz arkaya doğru çekerek "cık" demeleridir.

Buna ilaveten, Türklerin ve Meluncanların kültürel benzerlikleri vardır: tipik Meluncan yemekleri eski Osmanlı yemeklerine benzer; Meluncanların yorganlarında Osmanlı kilim ve halılarında olduğu gibi lale desenleri vardır; Cherokee Kızılderililerin yorgan desenleri Osmanlıların ağaçtan yapılmış tavla kutularının desenlerine benzer; Türk halk oyunları Meluncan danslarına benzer; Cherokee Kızılderililerin reisi Sequoya'nın kıyafeti 16. yüzyıl Osmanlı denizcilerinin giyimlerine benzerdi, buna türban da dahil; ve Creek kızılderilileri Osmanlıların 16. ve 17. yüzyıllarına özel bir şapka çeşiti olan fes giyerlerdi.

Tıbbi, genetik ve fizyolojik benzerlikleride var. Akdeniz bölgesinde yaşayan insanlarda rastlanan genetik hastalıkları - mesela, sarcoidsis, Behçet's Sendromu, ve Machado-Joseph hastalığı- Meluncanlarda da bulunuyor. Meluncanların kafatasların arkası ve gözlerinin çekik olması Orta Asya insanlarına benzer. Son olarak, 1990'da yapılan çalışmalar[7] Meluncanların genlerini diğer dünya halkının genleriyle mukayese ederek, Meluncanların genlerinin İspanya, Portekiz, Kuzey Afrika, Kıbrıs, Yunanistan, İran, Irak, Türkiye, Suriye, ve Lübnan'daki halkın genlerine benzediğini gösterdi. Bu ülkeler Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçası olduğundan, Meluncanların Portekiz veya Türk kökenli olabileceğini doğruluyor.

16-18. yüzyıllarda Amerika'ya gelen Osmanlılara ne olduğunu kesin olarak bilemiyoruz. Belki de Amerika sahrasında zor koşullar altında yok olmuşlardır. Fakat, birçoklarının yaşadığını, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki ailelerine dönemediğini ve Amerika'ya gelen mahrum olmuş ve mahsur kalmış insanlarla birlikte karışmış olabileceğini gösteren deliller vardır. Böylece, Meluncanları sadece İspanyol, Portekiz,

Kızılderili, ve Afrikalılar değil, aynı zamanda Türkler, Araplar, Berberler, Slavlar, Yunanlılar ve Osmanlı İmparatorluğu'ndaki diğer etnik gruplarda oluşturmuştur. İşte bu mozaik Meluncanların hakiki kökenidir.[8]

1990'ların başlarında, Meluncanların Türk kökenli olma ihtimali yayınlandığından bu yana, bugünkü Türklerle Meluncanlar arasında yakın ilişki kuruldu. Meluncan Kültür Derneği (Melungeon Heritage Society) Türk-Amerikan Dernekleri Birliği'nin (Assembly of Turkish American Associations) üyesi oldu. Wise'deki Virginia Üniversitesi ve Dumlupınar Üniversitesi arasında öğrenci ve öğretim üyeleri değiştirme programları kuruldu. Virginia'daki Wise şehri ve Türkiye'deki Çeşme şehirleri kardeş-şehirler oldu. Meluncanların şerefine Çeşme'deki ana caddenin adı Wise olarak değiştirildi.[9] Bir çok defa Meluncanlar grup olarak Türkiye'yi ziyaret ettiler[10] ve Türklerde karşılık olarak Meluncanların eskiden beri yaşadığı Amerika'nın Appalachian bölgelerini ziyaret ettiler.

1999'daki hasar verici depremden sonra, bazı Meluncan aileleri ailesiz ve evsiz kalmış Türk çocuklarını evlatlık edinmeyi teklif ettiler.[11] West Virginia Senatörü Robert C. Byrd'un desteğiyle kurulan Appalachian-Türk Ticaret Projesi ile bağları iktisadi münasebete de uzandı[12] ve Meluncanlar Ermeni Sorunuyla ilgili Türk gayretlerine destek ve moral vermektedirler.[13]

Böylece, Meluncanların kökeni ne olursa olsun, Meluncanlar ve Türkler arasındaki dostluk bağlarının bütün Amerikalı Türkler için değerli olduğu görülüyor.

19-20. Yüzyılın Başlarındaki Türk Göçmenleri

Osmanlı İmparatorluğu'ndan gelen ve Türk kimliğini muhafaza eden ilk göçmenlerin izlerine 1800'lerin ortalarında rastlanır. O zamanlarda tam olarak kaç Türkün Amerika'ya geldiğini bilmek zordur, çünkü Osmanlı İmparatorluğu'ndan

gelen göçmenler değişik etnik guruplardan oluşmuştur- mesela, Yunanlılar, Araplar, Ermeniler, Yahudiler, Bulgarlar, ve Türkler vb. 1820'de yapılan nüfus sayımına göre, Birleşik Devletler'de sadece 21 Türk vardı. Gelecek yüzyıl esnasında bu sayı dramatik bir şekilde arttı. 1820'den 1930'a kadar, Birleşik Devletler'e İmparatorluğun Avrupa kısmından 155,136 ve Asya kısmından 205,035 göçmen kabul edildi.[14] Bu göçmenlerin çoğu 1900'den sonra geldiler ve çoğu etnik Türk olmayıp, Osmanlı İmparatorluğu'nun azınlık guruplarındandı.[15]

Birleşik Devletler 19. yüzyıl göçmenlerine iki sebepten dolayı çekici geliyordu; siyasal ve ekonomik koşullar. Siyasal olarak, Birleşik Devletler'in kendisini, baskıdan kaçanlara güvenilir bir yer olarak takdim etmesidir. Birleşik Devletler, bağımsızlığını isteyen ve isyanları örgütleyen Osmanlı İmparatorluğu azınlıklarına, hareketlerini idare edecek bir üs temin etti. Bilhassa Ermeni ve Yunan azınlıkları Birleşik Devletler'e geldi, Amerikan vatandaşı oldular ve Osmanlı Devleti'ni yıkmak için etkin faaliyete geçtiler. Yakalandıklarında da, Amerikan vatandaşlık belgelerini göstererek davadan kaçmak için dokunulmazlık haklarını talep ettiler. Bunu önleyebilmek için, 1863'de Osmanlı hükümeti kanuna yeni bir hüküm koydu: "Eğer bir Osmanlı vatandaşı, hükümetin müsadese olmadan yabancı vatandaşlığı almış ise, yabancı devlet vatandaşlığı hükümsüz sayılacak ve her bakımdan Osmanlı vatandaşı olarak sayılmaya devam edilecektir." [16]

Genel olarak göçmen kişi ülkeye hiç dönmeyi veya dönerse kendini Osmanlı vatandaşı saymayı kabul etmedikçe, bu müsadese verilmemiştir. Bu yüzden, birçok Osmanlı göçmen Türkiye'yi izinsiz terkettiğinden, Osmanlılar Amerika'nın serbest yurt dışına çıkma prensibi ile tezata düştü. Osmanlılar bazı Amerikan vatandaşlarının Osmanlı hakimiyeti altındaki topraklarına geri dönüp kanunsuz davranışlarda bulunduğunu iddia ettiler. 1898'de Birleşik Devletler Göçmen Dairesi Müdürü bu iddiaları araştırdı ve hakikaten bu gibi insanların

Amerikaya geri dönmeye hiç niyeti olmadığını ve gerçek anlamda Amerikan vatandaşı sayılmıyacaklarını rapor etti. 1893'de, Başkan Cleveland Mecliste Osmanlı Hükümetinin iddialarının haklı olduğunu ve New York'da basılan Ermeni dilindeki bazı gazetelerin "Okuyucularını silahlanmaya, örgütlenmeye ve Doğu Anadolu'da Osmanlı hükümetine karşı savaşmaya açıkça çağırdığını." söyledi.[17] Buna rağmen, Amerika'nın serbest göç ile ilgili prensipleri ve dünyanın neresinde olursa olsun vatandaşlığa kabul edilmiş kişileri koruma isteğinden dolayı, Osmanlı Hükümetiyle olan anlaşmazlığı 1923'de Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra dahi devam etti. Bundan dolayı, Birleşik Devletler'e göç etmek isteyenler Osmanlı İmparatorluğu'nun çökmek üzere olmasından istifade ederek Avrupa'ya ve Amerika'ya giden yabancı gemilere gizlice bindiler.

Birleşik Devletler'e göç etmenin esas sebepleri ekonomik yetersizliklerdi. Birleşik Devletler sanayii de olan devrimin ürünleri topluyordu. Ekonomik refah, fırsat ve zenginlik haberleri en küçük Türk köylerine dahi yayılmıştı. Türk göçmenlerinin asıl gayesi iş bulmak ve Türkiye standartlarına göre zengin oluncaya kadar çalışıp sonradan geri dönmektir. Buna ilaveten, göçmenlerin hepsi erkekti. Amerika'nın çok uzak bir yer olması ve kısa zamanda geri dönmeyi planladıklarından dolayı, Türk erkekleri eşlerini ve çocuklarını emin olan köylerinde bırakmayı tercih ettiler.

Amerika'ya gelince, Türkler ilk olarak New York'ta, Boston'da, Detroit'de ve kuzeydoğu sanayii merkezlerindeki fabrikalarda işçi olarak çalıştılar. Bu insanlar çok çalışkandırlar ve kazandıkları her kuruşu evlerine geri göndermek için biriktirdiler. Genelde Türk göçmenleri bir şehrin aynı caddesinde oturur, aynı evi paylaşır, beraber yemek yer, işe grup olarak gider, ve çalışmadıkları zamanda beraber eğlenirlerdi. Birçok Türk göçmeninin oturduğu mahallelerde, kahvehaneler açıldı. Bu insanlar zamanlarını tavla oynayarak, çay veya kahve içerek, ve güreş ederek geçirirlerdi. Türk

göçmenleri Anadolu'dan gelen hayat tarzını mümkün olduğu kadar muhafaza etmeye çalıştılar. Özel olarak yaptıkları yataklarda uyudular, hatta bazen sıcak günlerde balkonda veya bahçede yattılar. Müslüman olarak yaşamlarını sürdürdüler. Türk yemekleri, Türk şarkıları ve halk oyunları hayatlarında önemli yer tuttu. Hatta birçok Türk İngilizce öğrenmeyi bile gerekli bulmadı. Bir çoğu aynı yerlerde çalıştıkları için, bir Türkün İngilizce bilmesi bütün Türk işçilerinin amirleriyle haberleşmesine kafi idi.

Fakat çalışma koşulları umdukları kadar kolay değildi. 1900'lerin ilk yıllarında, Birleşik Devletler'inde işçilerin sıhhatini, emniyetini, ve hak ettikleri ücreti garantileyen asgari standartları uygulayan iş kanunları yoktu. Çoğu zaman en son gelen göçmenlere en ağır, en az istenilen ve Amerika'da doğmuş olanların yapmak istemediği işler verilirdi. İşverenler göçmen işçiler arasında sık sık ayırım yaparlardı. İrlandalı, İngiliz, Alman ve Fransız-Kanadalı işçiler Amerikalı işçilerle aynı sınıfa konulur ve ayrımcılık yapılırdı. Diğer yandan, Türk işçileri terfi edebilmek ve en çok istenilmeyen işlerden kurtulabilmek için çok büyük zorlukları yenmeleri gerekiyordu.

Avrupa'ya tecavüz edip tahrip eden, Haçlı Seferleri'nde Hıristiyanlığa karşı savaşan, ve Birinci Dünya Harbi'nde Almanya ile ittifak kurarak Avrupa'yı tehdit eden "Korkunç Türk" imajı hemen hemen her Amerikalının taşıdığı bir önyargıydı. Bu haksız hüküm sadece iş bulma şanslarını değil, Amerikan cemiyetine Türklerin uyum sağlamasını da zorlaştırdı. Müslümanlar çoğunlukla Hıristiyan olan Amerikan toplumu tarafından dışlandı. Türk erkekler ile evlenen Amerikalı kadınlara da aynı ayrımcılık gösterildi, örneğin, bazı aileler torunlarını ziyaret etmezdi ve hatta bazı ebeveynler kızlarını evlatlıktan red ederlerdi.

Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıcı Amerika'ya gelmiş Türklerin birçoğu için bir dönüm noktasıydı. Anavatandaki aileleri hakkında ve Osmanlı'nın harbe katılması halinde erkek akrabalarının savaşa gitmesinden kaygılanmaya başladılar.

Sayıları bir kaç yüze yaklaşan Türk hemen anavatanına dönmeye ve Osmanlı Ordusuna katılarak gelecekleri ne olursa olsun hazırlanmaya karar verdiler. Bir çok Türk ne Amerika'nın ne Osmanlı'nın Avrupa'daki savaşa bulaşmamaları ümidiyle, Amerika'da kalmaya karar verdi. Fakat, Birleşik Devletler'i İttifak Devletleri yanında savaşa girdiklerinde, bazı Türkler Amerikan ordusuna katıldı. Türkiye'ye karşı olmadıkça, savaşmaktan çekinmediler. Bir Türkün Fransada ölümü rapor edilmesine rağmen,[18] Birinci Dünya Savaşı'nda Amerika için savaşan kaç Türkün öldüğü bilinmemektedir.

13 Kasım 1918'de, İttifak Kuvvetleri'nin İstanbul'u ve Akdeniz'deki diğer Türk limanlarını işgal etmesi Amerikalı Türk toplumunu şok etti. Amerikan gazete haberleri taraftardı ve işgal eden İttifak Kuvvetlerini destekliyordu. Bu haberden sonra, Yunanlıların Türkiye'yi istila etmesi haberine, Türkler hemen tepki gösterdi. Fabrikalarda ve caddelerde Türkler ile Yunanlılar arasında kavgalar başladı. Birleşik Devletler'deki Türklerin yarısı bütün eşyalarını toplayıp ve biriktirdikleri parayla birlikte istilacı yabancı kuvvetlere karşı savaşmak için Türkiye'ye geri döndüler. Bu savaşlar "Türk Kurtuluş Savaşı" olarak bilinir.

Türklerin Amerika'dan ikinci büyük çıkışları "Derin Kriz" (ekonomik) sırasında oldu. Fabrikadaki çalışma şartları ve Amerikan hayatındaki gerilim büyük ümitlerle gelen birçok Türkleri hayal kırıklığına uğrattı. Avrupa'yı ve Amerika'yı süpürüp geçen verem, aynı evde oturan birçok Türk göçmeninide öldürdü. Birçokları ölümlerinin ardından müslüman toprağına gömülememekten korktular. Bazıları Birleşik Devletler'de vefat etmeleri halinde vücutlarının Türkiye'ye geri gönderilmesini istediler. Yine birçokları anavatanını özlediler. Bu zamanlarda Türkiye'nin sıhhatli ve muktedir Türk erkeklerine ihtiyacı vardı. Kurtuluş Savaşı Türk erkek nüfusunu azalttı. Memleketin, kendisinin tekrar inşasına yardım edecek insanlara ihtiyacı vardı.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk Türk

gemilerini Amerika'ya göndererek anavatana geri dönmek isteyen her Türke bedava yolculuk teklif etti ve biri bu teklifi kabul ederek Türkiye'ye döndü. 1899'dan 1924'e kadar Birleşik Devletler'e gelen Türklerin yaklaşık yüzde 86'sı Türkiye'ye geri gitti.[19] 1924'de Johnson-Reed Kontenjan Yasasının çıkmasıyla, Türkiye'den gelen göçmenlerin sayısı yaklaşık olarak yılda 200 ile sınırlandı. Böylece 1940'a kadar Birleşik Devletler'de sadece 104,000 Türk kaldı. Bu miktar başlangıçtaki nüfusun üçte birinden azdı.

İkinci Dünya Harbinden Sonraki Türk Göçmenleri

Bundan sonraki önemli Türk göçmenleri dalgası İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesiyle başladı. Fakat bu göçmenler daha önce gelenlerden farklı idi, çünkü bunlar çoğu kez tahsilli (işçi olmayan) kişilerdi ve bunlara birçok kadın ve çocuk da dahildi. İşçi Türklerin çoğu Avrupa'ya göç ettiler, çünkü orası Türkiye'ye yakındı ve seyahatler daha az ücretle yapılabilirdi. Birçok okumuş Türk Avrupa'ya gitti, fakat iyi üniversite sisteminden ve iş bulma fırsatlarından dolayı Amerika daha çekici geliyordu. 1965'de sınırlamaların kaldırılmasından sonra önemli miktarda Türkiye'den göç tekrar başladı, bu da "beyin göçü" ne sebep oldu. Göç'deki çoğalma INS istatistikleri tablosunda açıkça görülür.[20]

Zaman Müddeti Göçmen Sayısı

1931-1940 1.065

1941-1950 798

1951-1960 3.519

1961-1970 10.142

Şimdiki göçmen sayısı toplamı yılda birkaç bindir; örneğin, 1996 senesinde INS 3,675 Türk göçmeni rapor etti. Bu göçmenlere ilave olarak, birçok Türk de Birleşik Devletler'e göçmen olmadan kabul edilmişti. INS 1996'da 64,351 Türk

vatandaşının Birleşik Devletler'e geldiğini ve 11,518 inin 15-24 yaşlarında ve 18,978 inin 25-34 yaşlarında olduğunu rapor etmiştir. Bu rakamlardan, üniversitede okumak için gelenlerin yılda 10-20 bin olduğu tahmin edilebilir. 0 öğrencilerin birçoğunun Türkiye'ye dönmesine rağmen,[21] birçoğları da Birleşik Devletler'inde iş bularak, daha sonra Amerikan vatandaşı olmuşlardır. Şimdiki tahminlere göre Amerika'daki Türk nüfusu 300,000 civarındadır.[22]

İkinci Cihan Harbi'nden sonra göç eden Türklerden geriye dönenler çok azdır, fakat Türkiye ile olan bağlarını muhafaza etmektedirler. Türklerin çoğu çifte vatandaştır, Türk vatandaşlığını bırakmaları psikolojik olarak kendi kökenlerini inkar etmeye denk olduğundan çok az kimse bunu yapmaya isteklidir. Hava yolculuğunun gelişmesi ile para durumu iyi olanlar tatillerinde ülkelerini ziyaret ederler, Türkiye'deki akrabalarını görürler, ve bu da çocuklarının dil ve kültür ile temas etmelerini sağlar. İlaveten, internet ve elektronik postanın icadı ile Amerikalı Türklerin Türkiye'de çıkan gazeteleri okuyabilmeleri, ve gençliğin konuşma kanallarına girerek Türkiye'deki arkadaşları ile temas etmeleri sağlandı.

Bölgesel Türk-Amerikan Cemiyetlerinin kurulmasıyla, Türklerin diğer Türklerle organize edilen kültürel ve sosyal faaliyetlerde bir araya gelmesi mümkün kılındı. En eski cemiyet 1933'de kurulan New York'daki Türk Kültür Birliği'dir. Bu birlik 1956 'da Türk-Amerikan Birlikleri Federasyonu kuruluncaya kadar tek resmi birlik olarak kalmıştır. 1950'lerin sonlarında ve 1960'larda yeni birlikler kuruldu ve bugünlerde Birleşik Devletler'in her bölgesinde çeşitli mahalli birlikler vardır. Kafkaslı, Orta Asyalı, ve Kıbrıslı Türkler (Azeriler, Özbekler, Türkmenler, Kazaklar, Kırgızlar, Karaçaylılar, Kırım Tatarları, Kıbrıs Türkleri ve diğerleri) de Türk-Amerikan Birliklerinin milli teşkilatına dahildir. Birçok Türk öğrencisinin gelişiyle şimdi hemen hemen her Amerikan üniversitesinde bir Türk Öğrenci Derneği vardır. Birçok dernekte Türk-Amerikan Birlikleri ile temas halindedir.

Bu etkileşimden dolayı da bazı büyük üniversitelerde “Türk okulları” açılmıştır. Bu resmi olmayan okullar, Amerika’da doğan Türk çocuklarına Türk dil ve kültürünü öğretirler ve çoğu zaman öğretmenler Türk üniversite öğrencileri ve ebeveynlerdir. Yinede bazı okullarda profesyonel öğretmenler Türkiye’den getirilir. Mesela, hem Türk-Amerikan Kadınlar Birliği’nin 1971’de kurduğu Atatürk Okulu hem de Türk-Amerikan Toplum Merkezi’nin kurduğu Mustafa Kemal Atatürk Okulu’da öğretmenleri Türkiye’den getirmektedir. Dersler Türkçe, Coğrafya, Türk Tarihi, Türk Halk Dansları ve Müzik’ten oluşur ve bu dersler Pazar sabahları, Hıristiyan Amerikalıların kilisiye gittikleri zamanlarda verilir.

Ermenilerle ve Yunanlılarla İlişkiler

Cemiyet olarak Amerikalı Türkler birkaç mücadele ile yüz yüzedirler. Bunların başlıcaları Amerikalı Ermenilerle ve Amerikalı Yunanlılarla olan ilişkilerdir. Bireysel düzeyde Türkler, Ermeniler ve Yunanlılar kendi aralarında iyi anlaşır; Osmanlı zamanında yüzyıllarca aynı ülkede yaşamaktan doğan kültür benzerliğiyle bağlantılı olarak hakikaten bu toplumlar arasında iyi arkadaşlıkları olanlar mevcuttur.

Fakat tarihi münakaşalar cemiyetlerin arasındaki anlaşmazlığı devam ettirmektedir. 1915’de Türklerin Ermenileri katliam ettiklerini söyleyen Ermeni iddiaları hem Amerika’daki Türkler ve Ermeniler arasında, hem de Türkiye ve Ermenistan arasında derin bir ayrılık yarattı. Bu konuda “asıl susma”yı devam ettiren Amerikalı Türkler, 1970 ve 1980’lerde olan Ermeni Terörizmi ile irkildiler. Ermeni teröristler iddialarında kendilerini haklı bularak, Birleşik Devletler’de ve Avrupa’da otuzdan fazla Türk diplomatına saldırarak öldürmelerini doğrulamaya çalıştı.[23] Saldırıları sadece Türklerle sınırlı kalmadı; 4 Ekim 1977’de UCLA Profesörü Stanford Shaw’ın evi bombalandı. Terörizmin yatıştırılmasına rağmen, Ermeniler hâla kendi iddialarını soruşturan ilim adamlarının itibarını lekelemeye çalışmaktadırlar. Princeton Üniversitesi Profesörü

Bernard Lewis, Türk devletinin Ermeni Soykırımını'nı emrettiğini doğrulayan bir delil olmadığını ifade etmesinden dolayı, Ermeniler ona karşı dava açmışlardı.[24] Ermeni itirazları, Los Angeles'daki California Üniversitesi'nde (UCLA) Türk ve Osmanlı Tarih kürsüsü kurulması amacı ile Türkiye'den gelen bir milyon dolarlık bağışın kabul edilmemesine sebep olmuştur.[25] Bundan daha da ilerisi, "Ermeni Katliamını Tanıma" yasasını geçirmeye, halk okullarına "Ermeni Katliamı Eğitimi" sokmaya, televizyonda iddia edilen Soykırım'ı ilan etmeye, anıtlar dikmeye ve hatta neonla ışıklandırılmış, üzerinde "1915'deki Ermeni Katliamını Hatırla" yazılı tabelalar asmaya, büyük gayret sarfediliyor. Bütün bunlar, Türkler kuşatılmış ve devamlı olarak kendilerini müdafaa etmek zorundaymış gibi bir hava yaratıyor.

Benzeri olaylar Yunanlılarla olan münasebetlerde de yaşanıyor. Yunanlılar ve Türkler arasındaki sürtüşmenin esası Kıbrıs ve Ege Adaları'ndan gelmektedir. Bu iki cemiyet arasındaki çekişmeye örnek olarak, Massachusetts Institute of Technology'de (MIT) Türk ve Yunan Öğrenci Dernekleri arasındaki etkileşimi ele alalım. Her seferinde Yunanlılar, Türkleri "istila etmek" ve Yunanlıları kesip öldürmekle suçlayan pano astıklarında, Türkler de öğrenci gazetesi olan "The Tech"de protesto ederek cevap verir. Böylece sözlü kavgalar halkın önünde "The Tech"de devam eder.[26] Bir noktada münakaşalar o kadar kızgın hale geldiki Üniversite Dekanı araya girip "ateşkes" ilan etmek zorunda kaldı; her iki grubun halkın önünde kavga etmelerini menetti.[27] Milli düzeyde, Yunanlılar her zaman Ermeni sorununda, Ermenilere destek verirler. Hatta aktör Antonio Banderas'ın Atatürk'ü canlandıran baş rolü kabul etmemesi yönünde baskı koyarak, Atatürk hakkında film yapılmasını önlemeye çalıştılar. Banderas'a yapılan yoğun posta kampanyasıyla, Atatürk'ü; "Ermeni Katliamını reddettiğinden, ve Pontic Bölgesi'nde 350.000 Yunanlı soykırımından, diğer yandan İzmir'de Yunanlıları ve Ermenileri yok etmeye çalıştığı"[28] gibi iddialar ile suçladılar. Mektuplarda, Atatürk'e; "çocuklara

tecavüz eden vahşi çılgın"[29] gibi onur kırıcı sözler söylendi. Bu, Türk tarihinin bu gibi propaganda kampanyalarıyla nasıl değiştirildiğinin bir örneğidir.

Amerikalının Türklere Bakışı

Şüphesiz, Amerikalıların Türklere olan bakışları, Ermeni-Amerikan ve Yunan-Amerikan cemiyetlerinin eylemleri ile çok etki altında kalmaktadır. Sadece Amerikalıları yanıltarak Türklere iftira etmekle kalmıyorlar, ilim mensuplarını ve halkın tahsilini etkileyen faaliyetleri ile Amerikalıların tarihi anlaşmazlıklarının her iki yüzünü görmelerini önlüyorlar. Şimdiki Amerikan devlet okulları Türkler veya Türkiye hakkında hiç bir şey öğretmeyip, sadece Haçlı Seferleri ve Osmanlı'nın Almanya'nın yanında Birinci Dünya Savaşı'na katıldığından bahseder. Gelibolu Savaşı'nı öğretmek sebebiyle "Gelibolu" filmini göstermekle, Türklerin "düşman" olduğu vurgulanır ve İttifak Devletlerinin istilacılar olduğundan hiç bahsedilmez.

Eğer Ermeni gayretleri sözde Ermeni Soykırımı'nı eğitime sokmayı başarır ki sadece tek taraflı bakıştan tarih öğretilmez, tekrar Amerikalılara da Türklerin "şeytani ve merhametsiz" olduğu mesajı gönderilmiş olur. Örnekler arasında yazarın 1987-1990'larda Massachusetts Eyaletinin Lexington şehrinde bulunan Clark Orta Okulu'nda talebeyken, "2 milyon Ermeni'nin katili" diye bağırarak diğer çocukların hakaretine maruz kalması verilebilir.

Amerikan halkı gibi, Türkler ve Türkiye hakkında tahsil görmemiş herhangi bir halk, medyadan çok etkilenir. Türkiye hakkındaki haberler istisnasız felaketler, hükümetteki dengesizlikler, terörist bombalamaları, veya Türk Ordusu'nu malum Kürtleri öldürmekle suçlayarak itibarını lekeleyen röportajlar hakkındadır. Zaman zaman Türkiye'nin diktatörlükle idare edildiğini veya İslam devleti olduğu kanısında olan Amerikalılarla karşılaşabilirsiniz. Bu Amerikalılar Türkiye'nin laik ve demokratik devleti olduğunu, Türklerin türban

giymediklerini, Arapça konuşmadıklarını ve Türkçenin latin harfleriyle yazıldığını öğrendiklerinde bayağı şaşırırlar. "Geceyarısı Ekspresi" gibi filmler Amerikalıları büyük ölçüde etkilemiştir ve Türklere karşı oluşan önyargının önemli bir kaynağı olmuştur.[30] Bugünlerde bile, tutuklanarak hapsedilmek korkusu ile Türkiye'ye gitmekten çekinen Amerikalılar vardır. Buna karşılık, Türkiye'yi ziyaret eden veya Türk arkadaşları olan Amerikalıların tam zıt bir intibası vardır, Türkiye'yi çok güzel bir yer olarak ve Türk halkının samimi ve dostça olduğunu söyleyerek tarif ederler.

Maalesef Amerikalı Türklerin, Amerikalı Ermeni ve Yunanlı lobi sahiplerinin dağıttığı yanlış bilgilere karşı gayretleri pek etkili değildir. Türk bireylerin çoğu kendi günlük hayatları ile ilgilenmeyi tercih edip, kıymetli zamanlarını "yanıltıcı ve aslı olmayan suçlamalar" ile münakaşa etmeye harcamak istemiyorlar. Türk-Amerikan teşkilatlarında politik olarak aktif olan, Millet Meclisi'nde ve okul idare heyetlerinde Ermeni iddialarına karşı savaşmak isteyen Türklerin sayısı Ermeni ve Yunanlıların sayısından çok azdır. Bazen Türk-Amerikan cemiyetin kendisi Türk politikası yüzünden bölünmelere uğramıştır.

Bundan başka, Türk teşkilatlarının Ermeni ve Yunanlı teşkilatlarına nazaran çok az mali kaynakları vardır. Parası olan Türkler politik savaşlar yerine kültürel sebeplerle para bağışlamayı tercih ederler. Örneğin, Hitit Mikrodalga'nın kurucusu Türk mühendisi Dr. Yalçın Ayaşlı Ocak, 2000'de Türk Kültür Vakfı'nı kurdu ve Nisan 2001'de Chicago Üniversitesi'nde Türkçe çalışmaları için Ayaşlı Fon'a 350.000 dolar bağışladı.[31] Amerikalı Türklerin politikadan hoşlanmamasına delil olarak, hükümette, politika, ve gazetecilikte hemen hemen hiç üyelerinin olmaması gösterilebilir.

Yinede, Amerikalı Türkler profesyonel hayatlarında bilim, mühendislik, müzik, ve sanayide başarılı olmaya devam etmektedir. Dr. Kenan Şahin, Lucent Technologies'in şimdi bir

parçası olan Kenan Systems'ı kurmuştur. Nesuhi ve Ahmet Ertegün 1940'ların sonlarında kurdukları Atlantic Recording Corporation ile milyoner olmuşlardı ve sonra Warner Communications'da yüksek seviyede idareci olmuşlardı. Birçok Türk bilimde, mühendislikte ve tıp alanında tanınmış profesör olmuşlardır. Hatta "Baywatch" televizyon dizisinde oynayan aktör David Chokachi baba tarafından yarı Türk'tür.

Böylece sayıları artan ikinci ve üçüncü nesil Türkler ve Türkiye'den göç edenler sadece Türk cemiyetinin daha derin yerleşmesine değil, Amerika'nın Türkleri anlamasına ve Amerika'nın kuvvetlenmesine de katkıda bulunurlar.

Sevgi ERTAN,
Araştırmacı / A.B.D.

Alıntı Kaynağı: Türkler, Cilt: 20 Sayfa: 881-889

Kaynaklar:

- ◆ Ahmed, Frank. "Turks in America: The Ottoman Turk's Immigrant Experience." , Columbia International, USA, 1993.
- ◆ Brummett, Palmira. "Ottoman Seapower and Levantine Diplomacy in the Age of , Discovery", State University of New York Press, Albany, NY, 1994.
- ◆ Cordasco, Francesco. "Turks." Dictionary of American Immigration History, The Scarecrow Press, Inc, Metuchen, NJ, 1990, s. 714-716.
- ◆ Gordon, Leland J. "The Turkish American Controversy over Nationality." American , Journal of International Law, Vol. 25, Issue 4, Ekim 1931, s. 658-669.
- ◆ Gowen Research Foundation Newsletters, "Melungia" ve "Melungia 2" (1989-1996).
- ◆ Hagy, James W. "Muslim Slaves, Abducted Moors, African Jews, Misnamed Turks, and an Asiatic Greek Lady: Some Examples of Non-European ♦ Religious and Ethnic Diversity in South Carolina Prior to 1861." CAROLOGUE, Vol. 9, No. 1, İlkbahar 1993.

- ◆ Halman, Talat Sait. "Turks." Harvard Encyclopedia of American Ethnic Groups, 1980, , s. 992-996.
- ◆ Hess, Andrew. "Piri Reis and the Ottoman Response to the Voyages of Discovery." , Terrae Incognitae 6, 1974, s. 19-37.
- ◆ Javelos, Michael. "Crimes Against Humanity-A Legacy of Ataturk." New York Times Letter to the Editor, Temmuz 20, 1998.
- ◆ Karpel, Dalia. "There was no Genocide." Haaretz Daily, Jerusalem, Ocak 23, 1998.
- ◆ Kennedy, N. Brent. "The Melungeons: The Resurrection of a Proud People." Mercer University Press, Macon, Georgia, 1997.
- ◆ Kinzer, Stephen. "Banderas Quits Controversial Film About Turkish Leader." New York Times, Temmuz 16, 1998.
- ◆ Matar, Nabil. "Turks, Moors, and Englishmen in the Age of Discovery." Columbia , University Press, New York, 1999.
- ◆ "Meluncan Society Wants to Adopt Child Victims of Quake." Anadolu Haber Acentesi, Eylül 4, 1999.
- ◆ "Meluncans Visit Turkey." Office of the Prime Minister, Directorate General of Press and Information, Newspot #5, 1997
- ◆ "Meluncan Türkleri Anıtkabir'de." Superhaber Online, 12 June, 1998.
- ◆ Morello, Carol. "Beneath Myth, Melungeons Find Roots of Oppression." Washington Post, Mayıs 30, 2000, s. A10.
- ◆ Öke, M. Kemal. "The Armenian Question: 1914-1923." K. Rustem and Brother, London, 1988.
- ◆ Quinn, David Beers. "Turks, Moors, Blacks, and Others in Drake's West Indian Voyage." Terrae Incognitae 14, 1982, s. 97-104.
- ◆ Şahin, Haluk. "Midnight Express 20 Years Later: A Turkish Nightmare." New Perspectives Quarterly, Fall 1998, Vol. 15, No. 5, s. 21-22.
- ◆ Shaw, Stanford and Shaw, Ezel Kural. "History of the Ottoman Empire and Modern , Turkey, Vol. 1 and Vol. 2" Cambridge University Press, New York, 1977.
- ◆ "Soykırım Tartışması Yine Gündemde." Özgür Politika, Mart 4, 2000.
- ◆ The Tech, Massachusetts Institute of Technology, Ekim-Kasım,

1994.

- ◆ “This Historical Tragedy Hits Closer Than We Think.” Bristol Herald Courier, Mart 27, 2001.
- ◆ The Turkish American Cultural Society of New England Bülteni, Temmuz 2001.
- ◆ United States Immigration and Naturalization Service, Department of Statistics, 1996.
- ◆ Weiss, Kenneth. “Strings on Foreign Aid Trouble Colleges.” The Los Angeles Times, Kasım 24, 1997.

Dipnotlar:

[1] 1513’de Osmanlı haritacı ve kaptan Piri Reis Columbus la yolculuk eden denizcilere sorarak Amerika’nın en eski haritasını çizdi. Bu harita 1517 senesinde Yavuz Sultan Selim’e takdim edildi. Piri Reis “Kitabi-i Bahriye” adında temel coğrafya eserini 1521’de tamamladı. Daha genişletilmişini Kanuni Sultan Süleyman’a 1526’da takdim etti. Eserinde Keşif Seferlerini ayrıntılarıyla, Avrupalı denizcilik metodlarını, ve Amerikayı tarif ediyor. Daha detaylı bilgi için bak: Andrew Hess, “Piri Reis and the Ottoman Response to the Voyages of Discovery”, *Terrae Incognitae* 6, 1974, sf. 19-37ç

[2] Türk denizcilerin seyahatlerinin boyutu hala Osmanlı arşivlerinden ve Bahriye kayıtlarından araştırılması devam etmektedir. İngiliz arşivlerine göre, Amerika’ya doğru yol alan bazı gemiler Atlas Okyanusu’nda Kuzey Afrikalı veya Türk korsanlar tarafından durdurulmuştur. [Nabil Matar, “Turks, Moors, and Englishmen in the Age of Discovery.” Columbia University Press, New York, 1999]. Ve bazılarına göre Osmanlı denizcisi Murat Reis Kuzey Amerikaya donanmasıyla gitmiş olabilir. [N. Brent Kennedy, “Melungeon Research Team Completes Filming in Turkey”, Gowen Research Foundation Newsletter, C. 6, No. 11, Temmuz 1995].

[3] Hanna Al-Mawsuli . “Rihla”. Antoon Rabbat al-Yasooi’i tarafından edit edilmiş. Beirut, Catholic Press, 1906 [Matar, “Turks”, 1999’da bahsedilmiş].

[4] N. Brent Kennedy, "The Melungeons: The Resurrection of a Proud People." Mercer Press, Macon, Georgia, 1997, sf. 165.

[5] David B. Quinn, "Turks, Moors, Blacks, and Others in Drake's West Indian Voyage." *Terrae Incognitae* 14, 1982, sf. 97-104.

[6] Bu yazıda Melunçanların tarihinde Portekizlerle olan bağıntıları tartışılmayacak, fakat Melunçanların Portekiz ve İspanya ile olan bağıntıları hakkında daha detaylı bilgi için bak: Kennedy, "Melungeons" sf. 108-119.

[7] James L. Guthrie, "Melungeons: Comparisons of Gene Distributions to Those of Worldwide Populations," *Tennessee Anthropologist* 15/1, İlkbahar 1990 (Kennedy, "Melungeons," sf. 147 de bahsedilmiş).

[8] Bazı Türk gazetecileri Melunçanlardan "Melunçan Türkleri" diye bahsediyorlar. Aslında bu terim doğru değildir, çünkü Melunçanlar Türkmenler, Özbekler ve Kırgızlar gibi bir Türk kabilesi değildir.

[9] Carol Morello. "Beneath Myth, Melungeons Find Roots of Oppression." *Washington Post*, Mayıs 30, 2000, sf. A10.

[10] "Melungeons Visit Turkey" T.C. Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, *Newspot* #5, 1997 and "Melunçan Türkleri Anıtkabir'de" *Superhaber Online*, 12 Haziran, 1998.

[11] "Melunçan Society Wants to Adopt Child Victims of Quake." *Anadolu Haber Acentesi*, 4 Eylül, 1999.

[12] "This Historical Tragedy Hits Closer Than We Think." *Bristol Herald Courier*, Mart 27, 2001.

[13] "This Historical Tragedy Hits Closer Than We Think." *Bristol Herald Courier*, Mart 27, 2001 ve "Soykırım Tartışması Yine Gündemde." *Özgür Politika*, Mart 4, 2000.

[14] Frank Ahmed. "Turks in America: The Ottoman Turk's Immigrant Experience." *Columbia International*, USA, 1993.

[15] İstatistikler tam olarak bilinmiyor, fakat Ahmed 45,000-65,000 etnik Türkün Birleşik Devletler'e Birinci Dünya Savaşı'ndan önce göç ettiğini tahmin ediyor. [Ahmed, "Turks in America", sf. 108] Göç istatistiklere göre, Leland Gordon Osmanlı İmparatorluğu'ndan gelen göçmenlerin %5nin (veya yaklaşık 18,000nin) etnik Türk olduğunu tahmin ediyor. [L.

Gordon, "The Turkish American Controversy over Nationality", American Journal of International Law, C. 25, Issue 4, Ekim 1931, sf. 668] Ve Talat Sait Halman'ın tahmine göre, "1820-1950 seneleri arasında Osmanlı Türkiyesi'nden gelen 360,000 göçmenin yüzde 10undan (36,000 den) azı etnik Türktü." [Talat Sait Halman. "Turks." Harvard Encyclopedia of American Ethnic Groups, 1980].

[16] Gordon, "The Turkish American Controversy," 1931, sf. 660.

[17] Gordon, "The Turkish American Controversy," 1931, sf. 661.

[18] Ahmed, "Turks in America," sf. 40.

[19] Halman, "Turks," sf. 993.

[20] Halman, "Turks," sf. 994.

[21] Birçok dışarda lisans üstü çalışmaları yapmak için verilen devlet bursları "beyin kaybolmasını" önlemek amacıyla, öğrencilerin mezuniyetten sonra geri dönmelerini şart koyar. Fakat öğrenciler bursları geri ödeyerek, geri dönmek mecburiyetinden kurtulurlar. Bazı öğrenciler ABD de iş bulup bu gaye için para biriktirirler.

[22] Türk-Amerikan Dernekleri Birliğinin tahminidir.

[23] Ermeni teröristlerin saldırdığı ve öldürdüğü diplomatların tam listesini Dışişleri Bakanlığının web sayfasındadır: <http://www.mfa.gov.tr>.

[24] Dalia Karpel. "There was no Genocide." Haaretz Daily, Jerusalem, Ocak 23, 1998. [Dava hakkında Prof. Lewis ile bir görüşme.]

[25] Kenneth Weiss. "Strings on Foreign Aid Trouble Colleges." The Los Angeles Times, Kasım 24, 1997.

[26] "The Tech" deki yazılara bakın: K. Limon and L. Talgar, "Infinite Corridor Posters Push Fascism for Cyprus" (Ekim 14, 1994), C. Dellarocas, "Turkish Allegations Are Exercise in Absurdity" (Ekim 21, 1994), C. Hadjicostis, "Turkish Students Misinterpreted Infinite Corridor Posters" (Ekim 21, 1994), S. Keskin, "Biased Opinions on Cyprus Issue Bode Ill for Peace" (Ekim 28, 1994), and C. Athanasiadis, "Turkey Deserves More Blame for Cyprus" (Kasım 1, 1994).

[27] Yazarın 1993 den 2000 e kadar MIT'de lisans ve lisans üstü öğrencisi ve Türk Öğrenci Derneği üyesi olarak yaşadığı olaylara dayanır.

[28] Michael Javelos, Amerikan Yunanlı Medya Projesi Yardımcı Müdürü, "Crimes Against Humanity – A Legacy of Ataturk." New York Times Editöre Mektup, Temmuz 20, 1998.

[29] Stephen Kinzer, "Banderas Quits Controversial Film About Turkish Leader." New York Times, Temmuz 16, 1998.

[30] Mesela, Amerikan hapisanesinde 15 sene geçirmiş bir Türkün şartlı olarak tahliye edilmesi red edilmişti çünkü hapisane muhafızları "Geceyarısı Ekspresin" deki günahlarının hala temizlenmediğine inandılar. Daha örnekler için: Haluk Şahin, "Midnight Express 20 Years Later: A Turkish Nightmare." New Perspectives Quarterly, Sonbahar 1998, C. 15, No. 5, sf. 21-22.

[31] New England'ın Türk Amerikan Kültür Cemiyeti (Turkish American Cultural Society of New England) Bülteni, Temmuz 2001. Taryhy makalalar